

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграціцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

ДОБРЫЯ ЗЬЯВЫ.

Цяпер, калі на наш беларускі народ звалілася новая хваля арыштаў, а праз гэта, шмат каму прышлося адведаць паліцэйскія засьценкі ды турмы, — з пасярод усялякіх трывогаў і перанудаў, можна заўважыць і добрыя пацяшаючыя нас зьявы.

Пераканацца ў гэтым ня цяжка, варта толькі спаткацца з тым, хто ўкусіў рэпрэсыяў. Дый як-жа іначай, калі не радавацца таму, што ня глядзячы на ўціск і гвалты, той хто адчуў іх на сабе, замест таго, каб упасцьці ў распач і разачаравацца, наадварот — гартуецца і неак выразней выяўляе сваю прыхільнасьць да роднага народу, да роднае старонкі!

Адчуўшы на сабе гвалт, даздаўшы ўціск, здзек і зьянавагу — гэтакі чалавек — не выракаецца сваёй першапачаткавай думкі, а наадварот, папырае і паглыбляе яе ў сваім кругазоры; неак ясьней і паўней уяўляе сабе сэнс і мэты свайго нацыянальнага існаваньня. Дык вось, гэта — адна добрая зьява, якая можа нас толькі радаваць.

Сьледам за гэтым хочацца кінуць вокам і на той стан рэчаў, што насупроць аргументаў польскага шавінізму аб нашай нібы-та няжыцьцёвасьці, гэтым самым паўстаюць чыста беларускія аргументы, якія акурат сьведчаць, што Беларусь разарваная на часткі і падпарадкаваная чужацкаму панаваньню, жыве, адраджаецца, а знача і будзе жыць.

Спаткаўшы любога селяніна спытайцеся, хто ён? Вязумоўна атрымаеце адказ — Беларус. Раней, ня тое, што за часоў перадваенных, але ж навет некалькі гадоў таму назад, нічога падобнага казаць было нельга. Гэтая сьвядомасьць сваёй нацыянальнай прыналежнасьці ёсьць таксама добрая, пацяшаючая нас зьява.

Пазнаць самога сябе, гэта знача даведацца чаго табе трэба, а кожная патрэба папахне да чыну і змусіць чалавека дабыць, найсьці ці стварыць тое, што зьяўляе яго патрэбу.

Пазнаць і ацаніць самога сябе, гэта значыць змусіць лічыцца з табою як з фізычнаю і праўнаю асобою тых, хто дагэтуль ігнараваў і паменшаў тваё значэньне, хто зводзіў на нішто твае асабістае я.

У гэтым прызнаньні сваёй нацыянальнай прыналежнасьці, ёсьць залог нашай вялікай і шчаслівай будучыны. Дык і разумеецца, што гэтая добрая зьява сярод нашага шэрага агулу, акрыляе вялікія надзеі таго, хто лятуцеў і змагаўся за нашае вялікае заўтра, якое пры гэтакім стане, ня прысьці ня можа.

Гэтакія зьявы ёсьць магутным ударам па тым эндэцкім інаагул польскім выкры-

Аб арыштах у Заходняй Беларусі.

Прамова пасла Б. Рагулі

ў Сойме дня 4 лютага с. г.

(Працяг).

Чым выклікана арыштаваньне людзей, якія працуюць у звычайных абставінах і ў звычайна легальна існуючай арганізацыі? За праступства, прадугледжанага 1-ай часткай 102 ст. К. К., якая стацьця пагражае карай за прыналежнасьць да згавору, створанага дзеля выпайненьня пасяганьня на ўстаноўлены дарогай аснаўных праваў лад Польскай Дзяржавы, або на цэласць яе дзяржаўнай тэрыторыі. Дзе той быццам, згавор? І дзе тыя згаворшчыкі? Паслоў нашых аддаюць пад суд, ім пагражае цяжкі вастрог, але чаму Вы не аддалі пад суд першага згаворшчыка, а замест суду, Вы цяпер далуеце яму рукі? Нашыя беларускія паслы, якія вядуць барацьбу за нашыя нацыянальныя правы, знаходзяцца ў вастрозе. А людзі, якія паднялі руку проці праўнага ўраду і п. Прэзыдэнта, пралілі шмат крыві, а ў тым ліку і беларускай, не сядзяць у вастрогах, але знаходзяцца на волі, а нават знаходзяцца цяпер на чале ўлады.

Дык з гэтага вывад: слабы хоць-бы і сьвятны ў вастрог, сільны, хоць і чорт ува ўладу. Ці гэта ня сорам, што дзеецца гэта ў XX веку, і не якой небудзь Мэксыцы ці ў афрыканскіх калёніях, а дзеецца гэта ў Эўропе ў Польшчы, якая прэтэндуе на цывілізаваную дзяржаву.

Пракураторыя ў сваёй вернасьці да ўраду знайшла нават магчымасьць абвінавачаньня арыштаваных беларускіх паслоў на 2 пункту першай часткі 110 ст. абвінавачавачага за прырачэньне за сябе ці за іншых чужаземнаму ўраду перад абвяшчэньнем вайны, дапамогі ў яго ваеннай дзейнасьці проці Польшчы. Я думаю, што з боку пракураторыі гэта ёсьць мядзведзіная ўслуга, зробленая міністру замежных справаў, бо гэткага праступства можна толькі байца перад абвяшчэньнем вайны. Аб якой-жа вайне цяпер можна гаварыць? Вось ужо будзе год як усе польскія міністры замежных справаў толькі і гавораць аб супакойнай польскай палітыцы, а цяпер ні з таго ні з сяго ўрад абвінавачвае беларускі народ у пасяроднім прыгатаваньні новай вайны.

Праўда, што цяпер палітыку твораць ня міністры замежных справаў, але паны маршал-

кі і генэралы, а гэта з прычыны правакацыі, якая сягонья апутала Польшчу, што амаль німа ў ей ніводнага здаровага месца.

Арыштаваных паслоў абвінавачана ў прыналежнасьці да камуністычнай партыі і за тое, што лятуцяць яны аб перавароце ў Польшчы на карысьць гэных ідэяў.

Але ці прыналежнасьць пасла да камуністычнай партыі зьяўляецца такім праступкам, за які яго можна арыштоўваць нават бяз выдачы яго Соймам? Мне здаецца, што не. А што гэта так, докажам гэтага ёсьць існаваньне ў Сойме легальнай камуністычнай партыі. Дык іншая мера ёсьць для польскіх камуністычых і іншая мера для гэтак званых камуністычых Беларусаў. Паважаю ўсякую шчырую ідэалёгію, у гэтым ліку і камуністычную, а нават і анархістычную (Голас: здаровае ідэалёгія!) Кожнаму вольна лятуціць аб лепшай людэкай прышласьці і выбіраць тыя дарогі, якія, па яго думцы, будуць як найболей падхадзячымі. Ці-ж у Польшчы манархія ня толькі ня лятуцяць, але нават не гавораць аб скасаваньні рэспубліканскага ладу і рэстаўрацыі (ускрашэньні) манархіі? Гэта, відаць, не зьяўляецца супярэчным з інтарэсам польскасьці. Іншая рэч, справа Беларусаў: ім ня можа нават арганізаваць сваіх гурткоў, бо гэта палухае Вас, Паны Паліякі. Помніце, што нас Ваш тэрор не перапалохае і не затрымае нашай справы. Мы яе пачалі і мы яе даведзём да канца, ня глядзячы на тое, што можа шмат хто з нас пакладець свае галовы (Голас: па падушку). Былі гурткі, ёсьць гурткі і будуць гурткі ў тэй ці іншай форме і ня знішчожыць іх ніякая сіла. Урад зарана пачаў праўдыбарную кампанію. З усіх куткоў вылазе на верх адно — неляльнасьць ураду ў вадносінах да нас Беларусаў. Мэта гэтых арыштаў і гэтых так быццам згавораў, пабудованых на правакацыях ураду, гэта прыгатаваньне дзеля паступных быбараў. Вось калі ласка Паны! Слухаў з павагай п. рэфэрэнта, слухаў дзеля таго, каб выпягнуць нешта такое, што-бы дала праўдзівую зачэпку дзеля пазваньня маіх сябраў — Беларусаў на судовую адказнасьць і, прашу паноў, ніякіх даказаў рэфэрэнт тут ня даў. Прачытаў ён лекцыю аб камунізьме, імунізаваў (прытачыў) бяз паўнамоцтва мысьлі п. Сохацкага, пастановы розных конгрэсаў і камуністычных канфэрэнцыяў, але аб Беларусі было гутарана зусім мала. П. рэфэрэнт

кам, што быццам мы як нацыя ня існуем, што мы ня можам існаваць! Праўда, быў час, калі мы былі гэтакімі, але цяпер тое праклятае сёньня мінула, а стаўшы ўжо ўчарашнасьцю, дало месца новаму сёньню, якое наказвае выразна, яскрава на такое заўтра, якое доўгі час было, толькі лятункамі ў галовах пачынальнікаў і змагароў за нашае нацыянальнае жыцьцё.

Калі хто з чужынцаў гэтага не прызнае, дык толькі дзеля таго, што ён ня знае сучаснага Беларуса, а гэта акурат не пужае нас. Нас радуе і ўмацняе тая сьвядомасьць, якая, хоць мала выяўляецца, але-ж ёсьць як пэўная ідэалёгія ўнутры самога Беларуса, якая выяўляе сябе ў часе тых бедаў,

што гэтак часта наведваюць нас і што раз часьцей і часьцей. Чым цяжнейшая ноч, тым болей зорак! Чым болей гнуць нас, тым болей мы пруткуемся, а гэта наказвае на прысутнасьць у нашым нацыянальным арганізме таго духа, які трымае жыцьцё і дае існаваньне і надзеі на здзейсьненьне сваіх адвечных ідэалаў.

Праўда, сьвядомасьць нацыянальнай прыналежнасьці нашага селяніна зьяўляецца, пакуль што часткавая, пасыўная, дык над прабуджэньнем актыўнасьці сярод усяго беларускага сялянства мы будзем у далейшым працаваць.

Засуліч.

Справа беларускіх падручнікаў у камісіі пры куратарыі.

апіраецца на 2 арт. праграмы Грамады, які кажа аб самазначэнню народаў, аб стварэнню беларускай рэспублікі. Прашу паноў, калі гэтага ім ня можна было рабіць, чаму-ж урад не арыштаваў іх праграмы? Гавару проста і шчыра, што і ў праграме Беларускага Сялянскага Саюзу так сама ёсць пункт аб самазначэнню. Кожны народ, калі ён хоча быць народам, а не смяцьдзім, мусіць лятаецца аб самазначэнню мусіць імкнуцца да гэтага, гэта ёсць права беспярэчнае і ніхто яму гэтага ня можа адабраць. Далей, прашу паноў, рэфэрэнт гутарыў аб рожных судовых працэсах, толькі ў тых працэсах датычыла розных людзей, але заўсім не датычыла Валашына, Мятлы, Тарашкевіча, ані Рака-Міхайлоўскага. Апрача таго такі аргумент, што нейдзе там меў быць п. Мятла. Паважаныя паны! Мог прыехаць правакатар, шпик, улезці ў Грамаду, у той гурток і сказаць, што мае быць пас. Мятла і мае сказаць прамову і можа нават яшчэ нешта даваць. Але што меў быць ці гэта ўжо зьяўляецца праступкам? Трэба было даць факты, што ён быў, што ён гаварыў, што ён зрабіў, трэба даць дакумэнты. Ня ведаю, дзе мае быць п. рэфэрэнт сягоння ў ночы.

Далей п. рэфэрэнт паклікаецца на пашпарты. Што-ж гэта за пашпарты? Думаю, што такія самыя пашпарты маюць і ў Związkę Ludowo-Narodowym.

Кожны чалавек, каторы належыць да тэй ці іншай палітычнай партыі, мусіць мець білет сваёй партыі і кожны хто належаў да беларускай Грамады таксама меў такі білет, быў гэта партыйны білет, пане рэфэрэнце, а не пашпарт. (Голас: але ездзілі з гэтым у Маскву). Няхай пан возьміць білет „Związkę Ludowo-Narodowego“ можа пана такжа прапусьціць (Вясёласьць на правіцы). Але пан рэфэрэнт ня даказаў, што на аснове гэтых пашпартаў можна было пераходзіць граніцу, што быў нейкі дазвол, нейкае распараджэнне, ці нейкі ліст ад каго небудзь з гэтых паслоў, у якім было-бы напісана, што на падставе гэтага пашпарту можна пераехаць. Бо-ж маем сёння шмат людзей з карэннай нават Польшчы, якія лятаюць аб тым, каб якім нябудзь спосабам прайсці граніцу, каб якім спосабам пайсці ў Расею, каб зарабіць кусок хлеба. І дапусьцім, калі-б ён ішоў з білетам тэй ці іншай польскай партыі, дык тады-б, паны, казалі, што гэта таксама быў пашпарт?

Дык гэта зусім адкідаю, бо гэта ёсць сьмешны даказ.

Далей п. рэфэрэнт гаварыў аб Наваградзі-кім пав. аб тым, што ў Наваградзікім павеце знайдзена аружжа, што былі шпікоўскія арганізацыі і г. д. і г. д. Паходжу сам з Наваградакага павету, бачыў тых вучняў з Наваградакай гімназіі, якія былі арыштаваныя, праўда ня ўсіх, і як чуў, ніякага аружжа ня было знайдзена, дык няма доказаў. Што тычыцца розных вінавачаньняў, дык, прашу паноў, Жука, вучня 7-ай класы прыватнай беларускай гімназіі дапрашывалі ў павеце паліцыі ў Наваградку такім манерам, што лілі яму ў нос ваду і білі яго найстрашнейшым спосабам і давалі яму піць нейкі парашок з вадой, мусіць нейкі наркотык, і ён казаў сваёй матцы, што ня знаў, што казаў і ня ведаў, што ён падпісваў (сэрарываньне). Так ёсць, прашу паноў, і гэтыя паказаньні могуць быць апорай дзеля абвінавачаньня ў здрадзе стану (дзярж. ладу) (Голас з права: Перад гэтым пагразілі яму, што яго заб'юць). Апрача гэтага п. рэфэрэнт гаварыў, што сьведкі бачылі нейкую адозву п. Мятлы. Але-ж, пане рэфэрэнце, чаму пракураторыя не прадставіла ў арыгінале гэтых адозваў. Дык ці гэта ёсць падстава дзеля абвінавачаньня, што ён ёсць шпікам і правакатаром. Вось беларускіх паслоў абвінавачваюць у тым, што зьяўляюцца нібы камуністычнымі і працуюць на карысьць апошніх. Гэта характэрныя мава. Не беларускія паслы вядуць камуністычную агітацыю, а Вы і Вашыя ўрады. Ваеннае асудніцтва, выдзіраньне зямлі ад нашых сялян, гэта ёсць правакацыя да рознай дзейнасьці. (Голас: гэта польская зямля).

А суды? Калі сын і зяць тагочаснага прэзэса акружнага суда ў Наваградку п. Бохвіца, літэральна задушылі чалавека ў лесе, дык прысуджана іх на 6 месяцаў вастрогу з адлажэньнем кары на два гады. Калі злоўлена на маніфэстацыі ў Баранавічах ППС-аў некалькі людзей, дык прысуджана іх на два гады вастрогу. Гэта ёсць мера справядлівасьці на крэсах для Беларусі і для Паліцыі. Ці гэта ня ёсць правакацыя да рожных выступленьняў? (Голас: Беларускі народ добры, толькі вы блэгія).

А аббудова? (Голас: Балін аб гэтым нешта штось скажа нам). Паходжу з вёскі, якая знішчана ўсясьветнай вайной і людзі з гэнай вёскі жывуць у зямлянках, ні аднаго гроша не дастаюць на аббудову.

А побач жыве асуднік, які будзе палац, дзеля таго, што ён дастае 2.000 ал. што-год. Ці-ж гэта не правакацыя з боку ўраду да рознай дзейнасьці нашага народу? Гэта зьяўляецца правакацыяй. Хто зачыніў нашы школы? Вы

Віленская кураторыя ў апошнія часы зацікавілася справай беларускіх падручнікаў для школаў і ўзгодненьня іх з агульнай урадавай праграмай.

Гэтае зацікаўленьне зьяўляецца быццам вынікам таго, што польскія ўлады маюць ад новага школьнага году адчыніць некалькінаццаць, а мо на т некалькідзесят беларускіх, ці ўтраквістчных школ, як аб гэтым заявіў сам куратар.

З гэтай мэтай кураторыя паклікала адмысловую камісію з трох асоб, якая мае прыгатаваць матэрыялы на разгляд вышэйшай ўлады. У склад камісіі ўваходзяць: дырэктар польскіх дзяржаўнай гімназіі ў Вялейцы п. Ст. Любіч-Маеўскі (навадыр), п. Зыгм. Абрамовіч, вучыцель беларускай мовы ў Віленскай польскай вучыцельскай сэмінарыі і п. Лазінскі — вучыцель гімназіі ў Наваградку. Каб пастановам гэтае камісіі даць больш важнае значэньне, куратар запрасяў на паседжаньне і Беларусі, каб яны сваёй прысутнасьцю і сваім голасам выказалі свае пагляды на справы, якія камісія разглядае.

Першае паседжаньне камісіі адбылося ў нядзелю 6-га лютага; прысутнымі былі апрача трох сяброў камісіі такія асобы: праф. Масоніус. др. Пізлы (паліяністы) п.п. Дварчанін, Трэпка, Антоні Луцкевіч, Я Станкевіч, Вяслоух, праф. Ehrenkreutz, М. Твердохлебова, рэд. Янкоўскі і Стэткевіч — начальнік аддзелу Віленскай кураторыі.

Перадусім на паседжаньні засьцярожана, што тут не павінна быць ніякай палітыкі, а толькі справа можа разглядана з пэдагогічнага пункту гледжаньня. Камісія прадставіла на абгавор такія пункты: Які мае быць альфавэт, які праваніс школьных падручнікаў і наагул кніг для беларускіх школ: лацінка, ці г. наз. гражданка? Ці адначасна лацінка і гражданка? Ці лацінская пісоўня мае быць фонэтычная (cz — sz) ці счэхізаванай (č — ś)? Ад якой класы ў беларускай школе мае пачынацца навука польскае мовы? Ці праграма беларускіх школ мае быць уложана паводле праграмы польскіх школ, ці маюць быць зьмены? Якія маюць быць адносіны меж польскай і беларускай мовай у ўтраквістчных школах, каб адна з іх не панавала на іншай? Далей камісія прасіла даных аб беларускіх школьных падручніках, якія ёсць, якія лепшыя, якія знаходзяцца ў працы, ці ня можна было-б зрабіць заказы і інш.

Калі ходзе аб альфавэт, то Паліякі выказаліся за лацінкай, а Беларусы падчырквалі патрэбу друкаваньня школьных падручнікаў гражданкай.

Калі ходзе аб пачатак навучаньня польскае мовы, то ўсе згадзіліся, што ў беларускай

і вамі падтрымліваньня ўрады. Хто не даець нам дазволу на новыя школы? Вы і вашы ўрады? Хто не дае матуры арбітурьентам беларускіх школаў, з гэтым трудом намі злабытых? Вы і вашыя ўрады? (Голас: хто нам кажа хадзіць у лапцях, вы і вашыя ўрады). Хто абуў у лапці нашушу інтэлігенцыю? Вы і вашыя ўрады.

А да чаго гэта вядзе? Нядаўна ў Наваградку арыштавана групу моладзі, пераважна вучняў нашай прыватнай беларускай гімназіі, абвіняючы іх у прыналежнасьці да саюзу камуністычнай моладзі. Сярод іх знаходзіцца Пройка, сын дошдзь багатага селяніна. На пытаньне паліцыі, ці належыць ён да саюзу камуністычнай моладзі, Пройка заявіў, што так ёсць, але разам прытачыў мотывы, якія прымуслі яго ўвайсці ў гэты саюз. Радаў-бы паном, як і ўраду, выслухаць уважна гэтых вельмі цікавых высьвешеньняў.

Маршалак: Пан пасол Рагуля, ня лічу, што гэта прыдавалася-б да бюджэтавай дыскусіі.

Н. Рагуля. Пане маршалак, хачу даказаць, што гэтыя людзі арыштаваны безпадстаўна. І вось гэты хлапец увайшоў у саюз камуністычнай моладзі, каб там дастаць матуру. Праз турму дастане матуру, бо калі ня зробіцца камуністычым, дык ня будзе магчы папасьці ў вышэйшыя школы ў Расеі, дык ён хоча нават праз турму дастаць матуру. Мы і ганорымся, што належым да такога народу, дзе хлапец згаджаецца нават сядзець у турме, аб гэтым гэтаю асьвету. Гэткі народ, як беларускі народ не загіне, калі мае гэтую моладзь. Вось гэта ёсць, паны, паступства вашай палітыкі. Дзякуючы гэтаму, усе будуць знаць, што камунізм па крэсах ствараецца ня тамі, а толькі вамі.

Вы вашым народам рабіце добрыя варункі дзеля расквіту камунізму і ня мы будзем вінаватыя, толькі вы, калі завярнуха, дзякуючы вашай палітыцы, можа распачацца на Крэсах, захопе вас і зусім зністожыць.

Помніце — хто сее вецер, той зьбярэ бурю, а здаецца надыходзе часіна і нядоўга на яе чакаць. Апамятайцеся, паны, пакуль ня позна.

(Далей будзе).

школе навука польскае мовы мае пачынацца ад 3-га аддзелу.

Другое паседжаньне камісіі адбылося ў сераду 9-га лютага; на гэтым паседжаньні былі апрача куратара і сяброў камісіі з Беларусі наст. асобы: п.п. Трэпка, Дварчанін, Я Станкевіч, пас. кс. Станкевіч, Більдзюкевіч і др. Туронак. На гэтым паседжаньні разглядалася справа навучаньня гісторыі і географіі. Беларусы падчырквалі патрэбнасьць увядзеньня асобных прадметаў Гісторыі Беларусі і Географіі. Калі ходзе аб 3-ці і 4-ты аддзел, то Кураторыя зусім лёгка знаходзе магчымым увясці гэтыя прадметы (ёсць ведама ў мінімальнай праграме) ў форме гутарак (пагаданэк) у гэты аддзел, затое ў далейшых аддзелах 5, 6 і 7-мым, то тут улады хацелі-б аставіць тую самую праграму, што дагэтуль абавязвала. Меж іншым найбольш спрэчным было пытаньне аб агульнай гісторыі і агульнай географіі. Беларусы стаялі на тым становішчы, што гісторыю Польшчы трэба выдзеліць з агульнай гісторыі і выкладаць яе ў польскай мове, а агульную гісторыю ў беларускай мове. Прадстаўнікі кураторыі трымаліся існуючага палажэньня.

Паседжаньні камісіі можна лічыць закончанымі. Пракаол камісіі мае быць адасланы ў Міністэрства Асьветы, якое вынесе аканчальную пастанову ў справах беларускай школы.

3 жыцьця пад Польшчай.

Справа паса Ваявудзніка.

Маршалкоўскі суд меў 6 і 7 г. мес. паседжаньне ў справе пас. Ваявудзніка. На паседжаньні быў прысутны марш. Ратай. У характары сьведкі, быў выслуханы віцэ-маршалак Сэнату п. Вазьніцкі, як сябра ўраду „Вызваленьня“. Дапросіны яго рабіліся ў прысутнасьці п. Ваявудзніка. Пасья гэтага суд выслухаў п. Ваявудзніка і па кароткай нарадзе паставіў адлажыць нарады (гутаркі) на некалькі дзён, маючы на мецэ пазьбіраць болей матэрыялу і пазваць сьваго сьведкаў, якіх прозьвішчы выказаліся на апошнім паседжаньню.

7 г. мес. пас. Ваявудзкі скіраваў да мін. ваенных спраў марш. Пілсудекага ліст.

Зьвяртае ён маршалку ўсе крыжы і адзначэньні, якія дастаў тады калі служыў у 1-ай брыгадзе легіёнаў польскага войска. Ёсць гэта: „Za wierną służbę“ ў 1-ай брыгадзе легіёнаў, крыж 1-ай кадравай кампаніі, 2 „walczyuch“ крыжы, крыж Р. О. W. і іншыя адзначэньні.

Арышты Украінцаў у справе забойства куратара Сабінскага. Арыштавана 11 асоб.

З Львова пішучь, што тамашняя паліцыя 8 г. мес. злавіла быццам душагубцаў, якія 19 кастрычніка л. году забілі школьнага куратара Сабінскага.

Паліцыя абвіняе, што забойства было з'арганізавана тайнай украінскай ваеннай арганізацыяй і сьцьвярджае, што замяшаліся ў яе два браты, Міхась і Янка Вярбіцкія, студэнты, якія зараз-жа пасьля праступства вьехалі з Львова. У студні г. г. разважаючы, што сьляды іхняй работы ўжо досіць зацёрліся, вярнуліся яны і папалі ў рукі паліцыі, якая ўжо нібы мела пад рукамі даныя іхняй віны. Прозьвішча Міхась Вярбіцкага паўтаралася ў сьледстве ўжо не адзін раз, толькі скрываўся ён пад трыма яшчэ другімі прозьвішчамі. Ідэнтычнасьць (падабенства) сьцьверджана на значнаму ліку ягоных фатаграфіяў.

Прыехалі Вярбіцкія ў Львоў у ап. студні з мэтай з'арганізаваць канспірацыйную (згаворную) прадвыбарную дзейнасьць. Паміж інш. меўся быць зроблены напад на пошту. Паліцыя трапіла на сьляды быццам ваеннай украінскай арганізацыі і арыштавала цэлы штаб у ліку 11 асобаў, паміж якімі быўшага камэнданта брыгады ўкраінскай арміі Галабінскага, сканфіскавала вялікі матэрыял, які ёсць доказаам быццам шпікоўскай і тэрарыстычнай акцыі (работы).

Вось маем, з аднаго боку арыштоўваюць Беларусі з другога — Украінцаў.

Новыя арышты, арыштавана 14 асоб.

Як паведамляюць польскія газэты, апошнімі днямі ваенныя і цывільныя ўлады выкрылі ў Вільні быццам вялікую шпікоўскую афэру. Падрабязнасьці гэтай афэры покуль што, у інтарэсе паліцыі не аглашаюцца, ведама толькі, што арыштавана 5 ваенных асоб і 9 цывільных.

Афэра гэтая быццам мае лучнасьць з нядаўна адкрытай на абшары Ўсходняй Галіцыі тэрарыстычна-шпікоўскай арганізацыяй, у якой арыштавана 11 асоб, найбольш сярод украінскай моладзі з-пад знаку Пятрушэвіча.

Як бачым, у Польшчы толькі арышты, арышты, ды ізноў арышты.

3 лірыкі.

Зорка, зорка мая,
Дзе ты дзеца магла?
Ледзь я бачу цябе,
Ледзь ты сьвеціш у цьме...
Ты ў ночы маеі —
Уцякаеш з вачэй.
Больш ня хочыш сьвяціць,
Мне жыцьцё аблягчыць...
Ці кідаеш мяне —
Я пытаю цябе?...
Восень хмарай ня йдзі!
Цёмных дум ня будзі!...
Аднак восень ідзе —
Зорка гіне у цьме...
У цьме хмараў глухіх —
Хмараў цёмных жуткіх...
А дарога мая
Бяз зор — цемра сама!
Там я доўга блудзіў —
І бязмётна так жыў...
Сьвяці, зорка, сьвяці,
Ты праз хмары прайдзі!
Ледзь я бачу цябе...
Ледзь ты сьвеціш у цьме...
Веру моцна што ты
Праб'еш хмараў плыты!
Ярка сьвет свой пашлеш!
Верай жыць ты вядзеш...

Слёзна.

Успамінак.

Бедная галоўка
Мне яна балиць,
Родная старонка
У вачох стаіць.
Стала прад вачыма
Хатка мне радная,
Дзе мяне ўрадзіла
Маць мая мілая.
Як яна, успомніў,
У калыску клала
Гэта маці родна
Песьню мне сьпявала.
Хоць да сьмерці буду
Тугака я жыці,
Гэтай хаткі роднай
На век не забыці.

Язэп Сінява.

Работа камітэту знатакоў у справах нацыянальных меншасцяў.

7 г. мес. пачалося 3-х-днёвае паседжаньне камітэту знатакоў ў справах нацыянальных меншасцяў. Справа гэтая стаіць у сувязі з апошнім падарожжам п. Зыгмунта Васілеўскага ў Вільню.

Тэмай на апошняю сэсію, між іншым, будзе справа меншасцяў украінскай і беларускай, а асабліва справа пачаткавых школаў на Ўсходніх Землях. Мае сабрацца канфэрэнцыя сяброў камітэту знатакоў з мін. Дабрудзім на чале, якая будзе разглядаць вылучна справу пачаткавага школьніцтва, галоўным чынам беларускага.

Страшэнная трагедыя ў Варшаве.

Дня 8-га лютага ў Варшаве разняслася вельмі аб страшэннай трагедыі на Солец. Восем на вул. Солец № 71, у памешканні занятым работніцкай сям'ёй нейкага Сьцяпана Маслянякі здарылася праступства. Як аказалася, Сьцяпан Масляняка, па спецыяльнасьці работнік з будовы, быў амаль што ня год без работы, а сямейныя яго адносіны асабліва цяжкія сталі вельмі натужанымі. Зранку дня 7 г. мес. Масляняка, з гора ад такога свайго становішча, задужыў жонку, матку жонкі, сястру і брата яе, а нарэсьце і аднаў жыцьцё самаму сабе.

У лісьце, які пакінуў гэты душпагуб, піша ён між іншым, што на гэкі загубны шаг папхнула яго недастача заробку і подлае абходжаньне з ім радні яго жонкі як і яе самой.

Скасаваньне сэрвітутаў.

Прэзыдэнт Рэспублікі падпісаў распараджэньне аб скасаванні сэрвітутаў на землях быўшае расейскае імперыі. Гэтае распараджэньне пакажыцца бліжэйшымі днямі ў Дзеўніку Уставаў.

Што дзеца ў сьвеце?

Сазыў літоўскага Соіму.

З Коўна пішуць, што неспадзявана для тутэйшых палітычных кругоў Ковенскі ўрад адлажыў на неабмежаваны час скліканьне літоўскага Соіму. Зроблена гэтае адлажэньне проці пастановы констытуцыі і трактуецца, як другое ў чарзе пасяганьне на дзяржаўны лад.

Паўстаньне ў Партугаліі.

З Лёндана паведамляюць, што паводле афіцыйнага паведамленьня з Лісбона дзейнасьць паўстаньня абіймае цяпер толькі места Опорна, Фігэйра і Кагейра, дзе паўстанцы расстрацілі большасць сваіх павадыроў (апошнія засталіся арыштаванымі) і цяпер маюць перад сабой досьць важную небасьпеку.

Але як паведамляе карэспандэнт „Daily Mail“ (анг. газ.), паўстанцы на чале з ген. Суза Д'яза зьяўляюцца панами палажэньня на поўночным куску рэчкі Дуро і карысна бомбардуруюць урадавае войска. Лучнась паміж паўночнай і паўднёвай часьцінамі Партугаліі ўвесь час астаецца перарванай.

Паводле вестак нямецк. газ. „Neue Freie Presse“ паміж урадавым войскам а паўстанцамі вядзецца барацьба. У гэтую барацьбу зацягнулася і цяжкая артылерыя. Стрэлалі з гарматаў, забіта 60 асобаў і некалькі сотак ранена. Таксама і ў Опорна далей вядзецца барацьба. Шмат прыватных дамоў панішчана.

З Мадрыду паведамляюць, што ў Лізбоне арыштавана і інтэрнавана (засаджана) ў крэпасці Мон-Санто 150 палітыкаў і дзеньнікараў. Паводле „Daily Mail“ у Лізбоне пачалася рэвалюцыя, да якой прылучыліся маракі, паліцыя, рэспубліканская гвардыя і аддзелы пехаты.

Міністры справаў замежных і ўнутраных засталіся арыштаванымі. У часе забурэньня ў сталіцы 7 асобаў было забіта а 20 ранена. Рэвалюцыяністы круцяцца на вуліцах, вядуць прамовы за справу рэспубліканскага ладу і за канстытуцыю. Адзін з ваенных караблёў бомбардуе места, адказваюць яму меставыя батарэі.

Адчыненне брытанскага парламэнту. Тронавая прамова караля Рыгора V.

8 г. лютага брытанскі кароль Рыгор V меў цэрмонію адчынення Ш-й сэсіі брытанскага парламэнту. На цэрмоніі адчынення палаты былі прысутнымі: каралева Марыя, князь Валіі і асобы з каралеўскага дому. Вядучы прамову са ступаньні трону, як і ў Палаце Лёрдаў, дзе сабраліся таксама лёрды палаты гмін і міністры, кароль Рыгор ахарактырызаваў на пачатку факт уваходу Нямецчыны да Лігі Народаў і прызнаньне ей заўсёднага мейсца ў Радзе Лігі, як і ўзмацненьня аўтарытэту самой Лігі.

Пераходзячы да абгавораў палітыкі звароту нармальных міжнародных адносін кароль прызнаў умову, якая датыкаецца скасаваньня між саюзнікаў ваеннай кантролі ў Нямецчыне і паручэньня гэтай кантролі Лізе Народаў, за карысную ў справе рэалізацыі палітыкі нармальных міжнародных адносін.

Аб палажэньні ў Кітаі кароль сказаў: з прычыны выпадкаў якія здарыліся ў Ганкоў і ў некалькі іншых кітайскіх местах, мой урад прымушаны быў высласьць досьць значны лік войска з мэтай абароны жыцьця маіх брытанскіх і індыйскіх грамадзян проці атакі і вэржоннага нападаньня на таўпу, аднак ня меней жадаю супакойнага канчатку труднасьці, якая зьявілася ў апошнім часе ў адносінах да Кітая.

НАВІНЫ.

— Агульная зборка Віленскага Гуртка Інстытуту. У панядзелак 7-га лютага адбылася агульная зборка Віленскага Гуртка Інстытуту, на якой паміж іншым адбыліся перавыбары ўраду. У склад новага ўраду выбраны: старш. гр. Зянюк, сэкр. гр. А. Стэповіч і скарбнік гр. Яцыва, у заступнікі: Г. Карузьянка, Я. Шутовіч, Ермаковіч і Шутавічанка.

— Адчыненне памешканьня Інстытуту. У нядзелю 6-га лютага а 7 г. вечара адбылося ўрачыстае адчыненне новай кватэры Беларускага Інстытуту Гасп. і Культ. (Завальная 6).

Праграма: хор пад кіраўніцтвам А. Стэповіча, сьпевы солё і дэкламацыі. Пасьля распачаліся ад льявоніхі танцы, якія трывалі аж да раніцы. На адчыненні таксама былі дэлегаты ад правінцыянальных гурткоў, які прыехалі на сабраньне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Інст.

— Рэвізія Гуртка Т-ва Бел. Школы. Надовячы паліцыя зрабіла рэвізію ў Новасьвецкім Гуртку Т-ва Бел. Школы. Паліцыя забрала пратаколы, усе дакуманты і грошы, а таксама арыштавала сэкратара гр. Хвалько.

Да нас пішуць.

Ваўкавыск.

Ваўкавыск—маленькае павятовае места з пераважнай большасцю жыдоўскага жыхарства. У самым цэнтры, дык яшчэ якколечы, а што на краёх, дык ёсьць вясковыя домкі і вулачкі.

Да дзвёх станцыяў падходзіць 5 калеяў. Гэта вялікі калеявы вузел, які даўней адзначаўся надта шырокім рухам, але цяпер, дык сталася зусім нешта іншае. Даўнейшага руху і зборыска вагонаў ня прыкметна, толькі „kolejowców“, дык, пэўна, стала яшчэ болей, чым перад вайною. Праўда, лічыць іх не здарылася, але так на вока, дык сутракаюцца часьцей. Гэта можа дзеля таго, што ад зьмяншэньня руху—калеявыя служачыя маюць больш вольнага часу, дык і выпаўняюць свае службовыя абавязкі гутаркаю на вакзале.

Ёсьць у Ваўкавыску нешта дзьве цагельні, якія працуюць блага і адна чугунная ліцейня, дзе вырабляюцца сячкарні і другія чугунныя рэчы.

З памяткаў мінуўпачыны захаваліся дагэтуль, непадалёку ад места, дзьве горкі, якія называюцца швэдзкімі, дзеля таго, што яны насыпаны, як разказваюць, шапкамі швэдзкіх салдатаў для абароны ў часе швэдзкіх войнаў.

Ну, пры ўсім гэтым, разумеецца, ёсьць дзьве турмы: адна з белым наўкола, а другая з чырвоным мурам, на адной Касьцюшкоўскай вуліцы. Гэтыя два гмахі, таксама належачы да памяткаў мінуўпачыны, але яны прыдаліся і да сучаснасьці, ня тое што швэдзкія горы, якія без патрэбнасьці абрастаюць травой ды адзюцца сьнегам.

Неяк здарылася мне бачыць: людзі, ня глядзячы на будні дзень, проста натоўпам так і валяць у напрамку царквы. Гэта зацікавіла мяне: думаю мо' які фэст ці што? Аж-но, калі я прыгледзеўся ляпей, дык угледзеў, што людзі сьпяваюцца да турмаў па розным справам, каб пабачыцца ці падаць сваяком штоколечы з яданіны.

Вольга.

Польскія прадстаўленьні для Палякаў.

Пад гэтым загалоўкам трэба разумець тое, што калі ладзяцца польскія прадстаўленьні ў нас на Беларусі, то яны ніякага значэньня ня маюць для нашага сялянства. На польскія прадстаўленьні нашы сяляне бадай зусім ня ходзяць, бо з іх няма ніякай карысьці. Дзеля таго, што наш селянін на яве не бачыць гэтае абрыдлае жыцьцё панскае, польскае арыстакрацыі, абшарнікаў і чыноўнікаў.

Калі-ж бывае прадстаўленьца жыцьцё сялян, то выключна польскіх, якіх абычай і звычай зусім нічога супольнага ня маюць з нашымі. Часта прадстаўляюць жыцьцё мазураў, горалёў (górali) то тым больш некарысна, бо мовы іх немагчыма зразумець нашым сялянам. Няхай беларускі інтэлігент глядзіць на гэтыя прадстаўленьні, то ён ведае, што гэта не на мейсцы і рэжа яго эстэтычнае пачуцьцё. Ды вось дзіўна, чаму селянін-земляроб ня хоча хадзіць на польскія прадстаўленьні? Мо' таму, што трэба за білет плаціць? Не, і селянін ужо зразумеў, што гэта не на мейсцы, ён з прыемнасьцю будзе слухаць песень, глядзец на сцэну беларускую, бо тут адбываецца ў роднай зразумелай мове, і што адтвараецца жыцьцё беднай працавітай масы з яго дадатнімі і ад'емнымі старонамі. Селянін наш зразумеў і адчуў патрэбу жадаць усюды роднага слова.

За апошнія гады беларускі селянін вельмі асьведаміўся і вычуў патрэбу ўсюды мець свае

— Адведзіны арыштаваных паслоў на Лукішках. Надовячы ўлады дазволілі жонкам арыштаваных паслоў пабачыцца з мужамі. Адведзіны могуць трываць ня больш 5 мінут у прысутнасьці вастрожных уладаў. Паслы, таксама як і кожныя іншыя арыштаваныя, маюць права пісаць лісты да радні або іншых асоб, але не часьцей, як раз у месяц.

— Беларускі Коопэратыўны Банк функцыянуе. Ня глядзячы на арышты сярод паводлыроў Беларускага Коопэратыўнага Банку, банк ня спыніў сваёй дзейнасьці і вядзецца далей праца.

— Міністар асьветы ў Беларускай Гімназіі. Надовячы, будучы ў Вільні міністар асьветы адведаў Беларускую Гімназію. Візытацыя трывала каля 1/2 гадзіны. Міністар прайшоўся па 2-х клясах, быў на лекцыі Законау Божага і выслухаў адзін беларускі вершык.

У сувязі з візытацыяй ходзяць чуткі, што ўлады хочуць адну Белар. Гімназію перарабіць на свой лад і быццам даць ей права.

— Забастоўка. Надовячы віленскія рукавічнікі, працуючыя ў 25 варстатах абвясцілі забастоўку з прычыны эканамічных варунаў. Агулам страйкуе больш 200 працаўнікоў.

роднае слова, як у касцэле, прыкл. Барадзеніцкай парахвія Браслаўскага павету, у царкве, театрах, установах і г. д.

Дзеля прыкладу можна ўзяць некалькі польскіх прадстаўленняў, якія адбыліся падчас Калядных Святкаў, як у Ёдах Браслаўскага пав. прадстаўленне ладжанае стражай па-жарніцкай у Барадзенічах і др.

Што-ж аказалася, хто быў на такіх вечарынах? Вучыццямі польскія, войты, сышчыкі і інш., а з сялян, нявольш пара асобаў.

Калі-ж ладзіцца дзе прадстаўленні беларускія, то туды за верст 15-ць зьяжджаюцца Беларусы інтэлігенцыя і сяляне. Заўсёды бываюць перапоўнены бітком салі, аб чым часта пішацца ў карэспандэнцыях.

Дзеля гэтага ясна, што беларускі театр мае вялікае значэнне для нас ува ўсіх галінах нашага жыцця. Дык жадайма і стара-мяся, каб ня было такога кутка на Беларусі, дзе не ладзіліся беларускія прадстаўленні, а мазурскія театры каб туды перабраліся, адкуль прышлі да нас!

М. Пецюкевіч.

3 тутэйшага жыцця.

(Лыскава, Ваўкавыскі павет).

Паміж вёскаю Верапчакі і абшарнічкай Сукачовай паўстала спрэчка за кавалак выгану. Справа ў тым, што сяляне лічачы гэтую частку выгану прыналежную да вёскі поўна-

ўладна і самастойна карысталіся ёю, пасучы сваю скаціну, што не падабалася абшарнічцы Сукачовай, якая мела прэтэнзіі да гэтага выгану.

На самаперш па загаду Сукачовай, праўдзівей яе камісара Дзынгелеўскага, — слугі Сукачовай прабавалі неяк уласнымі сіламі справіцца з сялянамі, але гэта не ўдалося. Рэч зразумелая, што ў гэтакім выпадку трэ' было-б зьявруцца ў суд, але панская „пыха“ робіць сваё, нашто суд калі паліцыя на яе паслугах?

Як па камадзе, (бо такі па камадзе), увесь паліцэйскі пастарунак на дзв'юх параконных фурманках, а гэтак сама і ўся дворня згуртаваўшыся разам зрабілі аблаву, каб загнаць у хлеў сялянскую скаціну, якую па тым трэ' было-б выкупляць у пана абшарніка. Калі гэтак дык і сяляне ўсею вёскаю вышлі таксама на свой уласны ратунак.

Безбаронныя сяляне многа ўцярпелі ад панскіх слугаў, але найболей дазнаў адзін чалавек, які быў на т пакалечаны.

Справа пайшла ў суд і да гэтых часоў аж з 1923 года суд неяк спрытна ахліяўся, але настаў час справы, бо галоўных спраўцаў Паўловіча і Станчыка (якія служаць ужо ў іншых паноў) ды цяпер ужо звольнены быўшы заступнік камэнданта Міцюкевіча — пасадзілі за крата, а пан Дзынгелеўскі, які заваруў гэтую кашу, як нічога не бывала пажывае на вольнасці.

Гэтае зьявішча, ясна сьведчыць, што слугі панам патрэбныя толькі дзеля таго, каб яны

(слугі) трымалі паноў на сьведзі, а калі слуге якое няшчасце, дык пана гэта зусім не цікавіць.

Пішу гэта дзеля таго, каб гэткае прыкрае здарэнне не магло стацца з кім іншым. Треба паном служыць гэтак, як яны аплачваюць.

Бачыце, панам яшчэ аж дагэтуль сьняцца чароўныя сны аб мілай іх сэрцу паншчыне, калі чалавек быў іх уласнасцю.

Плата.

НАШАЯ ПОШТА.

Галіне Алесю: Ваш пераклад для газеты будзе завялікі. Вельмі ахвотна будзем друкаваць сцэнічныя творы (пажадана вясёлыя камедыі), але каб занялі ня больш як 10 нумароў газеты. Газету пасылаць будзем, калі прышліце ня меней 1 зл. ў месяц.

Міхасю Пілюціну: Ваш верш крыху заслабы.

Пятрусю Трыпудкаму: Аб настроях напісалі трохі замала. Газету пасылаем ўвесь час, прысылайце падпіску.

Язэпу Гілю: Праграму, інструкцыю і газету паслалі.

Мікалаю Макоўчыку, Улад. Станчыку, А. К. Чурьло, Гілю Я., Івану Дурэйко, Сідаровічу Тодару Тарасевічу, Мікалаю Саку, Ануфрану Рапэтніку — газету пасылаем.

Дасталі ад:

Кіселя Тамаша 3 зл. 20 гр.

М. Курэйкі, Пётры Дзешковіча — па 2 зл. Міхася Горына, А. Хаўтурэвіча, Мікалая Дзяміды, М. Ігольніка, Б. Палянскага, В. Пяюна, С. Рагача, Б. Шыркевіча, А. Лявончыка, М. Куліны — па 1 зл.

Куток сьмеху і сатыры.

3 падслуханых гутарак.

— Якая рожніца паміж тэатрам „Kakadu“ і „Białoruska Chatka w Wilnie!“...

— А тая, што „Kakadu“ праводзіць ігру артыстычных мініацюр, а „Chatka“ — „grę światłonie-kolorową“...

— Не, паночку! Гэта-ж занадта проста!...

— Ну дык тады інакш: „Kakadu“ ёсьць прадпрыемствам артыстаў, а „Białoruska Chatka w Wilnie“ прадпрыемства дэфэнзывы.

— І гэта, паночку, кожнаму і бяз вас ведама!...

— Ну дык больш я і не разумею!...

— А рожніца тая, даражэнкі, што ў „Kakadu“ артысты страцілі капітал на арганізацыю свайго тэатру і цяперака стараюцца вярнуць яго, а ў „Chatce“ Паўлюкевіч без капіталу спекулюе беларускім імем і набівае сваю кішаню...
Малая Пестрычка.

Беларускія

Коопэратыўна-Гандлёвыя Курсы.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры атрымаў дазвол на Беларускія Коопэратыўна-Гандлёвыя Курсы ў Вільні.

Курсы маюць распачацца каля 21-га лютага с. г.

Усіх кандыдатаў, якія падалі ўжо заявы некалькі месяцаў таму назад, і якія хочудь быць залічаны ў слухачы курсаў, просім неадкладна прыслаць дадатковыя заявы па адрасу: **Wilno, Zawalna 6 m. 5.** Бел. Інст. Гасп. і Культ.

Пры Курсах мае быць поўны інтэрнат; пэўны лік зусім немаможных слухачоў будзе звольнены ад платы за навуку і ад платы за інтэрнат.

А. Вільдэюкевіч

Дырэктар Курсаў.

ТАВАРЫСТВА „ПАГОНЯ“

СКЛАД ПАПЕРЫ, КНІЖАК І ПІСЬМЕННЫХ ПРЫЛАДАУ.

Кнігарня Т-ва „Пагоня“ высылае на вёску ўсім кліентам кніжкі, календары, пісьменныя прылады пасля атрымання з пошты высланых пераказам грошай.

Цэны найніжэйшыя. Усе заказы выпяўняюцца сумленна, хутка і акуратна.

А ДРЭС: **Wilno, ulica Zawalna № 7.**
Вільня, Завальная в. № 7.
Кнігарня Т-ва „ПАГОНЯ“.

Беларуская Кнігарня Ст. Станкевіча

(Вільня, Вострабрамская № 2)

ладзіць танныю прадажу кніжак, у працягу часу ад 15 лютага да 1 сакавіка. Кожны сьвядомы Беларус павінен скарыстаць з гэтай прадажы і безадкладна выпісаць сабе патрэбныя кніжкі, каб ня ўпусьціць гэтага часу, а таксама дарадзіць іншым менш сьвядомым. Спісак кніжак з цэнамі друкуецца ніжэй, якога старайцеся не затрачываць, а выкарыстаўшы самі перадайте другім, хто такога сьпіску не атрымаў. Кніжкі будуць высылацца толькі па атрыманыя належных грошай, далучаючы пры гэтым на перасылку: выпісваючы ня больш 5 экз. — 75 гр., палову гэтых кніжак — 1.75 гр. а ўсе па сьпіску — 2.25 гр.

	раней	цяпер
Гарэцкая Л. Родны край ч. I.	1.20	0.90
Рак-Міхайлоўскі С. Арытмэтычны задачнік ч. II.	1.20	0.90
Łastoŭski. Wypisy z biel. literat.	1.20	0.90
Смоліч А. Географія Беларусі выд. I.	2.40	1.80
Неканда-Трэпка. А. Механіка і Цяплыня.	3.50	2.65
Віпэр Р. праф. Падручнік новай гісторыі	2.50	1.50
— навейшай гісторыі	3.20	1.90
Малышэў Н. Фізыялёгія і анатомія чалавека	2.75	1.70
Зеліньскі В. Ботаніка	4.75	2.90
Дуж-Душэўскі К. Слоўнік Геометр. і Трыгонометр. тэрмінаў	2.00	1.00
Ластоўскі В. Расейска-Крыўскі (Беларускі) слоўнік	15.00	10.00
Гарэцкія браты М. і Г. Маскоўска-Беларускі слоўнік	1.25	0.65
Вільдэюкевіч А. Асновы грамадзкай гаспадаркі	3.20	2.60
Сьпявак Влодэль. Англійская легенда	0.30	0.15
Багушэвіч Ф. Дудка беларус.	0.60	0.35
Ziaziula A. Alenčyna wiasielle	0.30	0.20
Окушко. Первые цветы	0.30	0.15
Дзяргач. Тыны Палесься	1.00	0.60
Дубоўка У. Строма. Вершы	0.80	0.50
Ziaziula A. Z rodnaha zahonu.	0.40	0.25
L. B. Miatawy listočki	0.30	0.15
Jadwinin Š. Uspaminy	0.60	0.30
Našto Biełarusam hazety	0.30	0.15
Apokryfy i inne nowe. tłumaczone z białoruskiego	0.30	0.20
Śalawiek na wyżyni swajej hodności	1.00	0.60
Тарас на Парнасе. Выданьне С. Станкевіча	0.20	0.10
Bylina I. Na przyźbie.	0.60	0.45
Stankiewicz St. Śmiech nia hrech (humarystyczna wierszy)	0.65	0.45
Сваляк К. Чарку дай браце	0.25	0.15
Ластоўскі В. Гісторыя Беларускай (Крыўскай) кнігі	50.00	40.00
Астроўскі Р. Правапіс	1.95	1.45
Bončkouški D. Ks. Karotkaje wyjaśnienie abrađaj R.-Katalickaha Kaścioła	0.60	0.30
Stepowicz K. Ks. Hołas-duśy. Matwienik	2.50	1.80
Паўловіч С. Сьвятая Гісторыя Старога Завету	2.50	1.90

	раней	цяпер
Kantyčka. Sabrannie nabożnych pieśniu	0.35	0.20
Bobič I. Ks. Dr. Niadzielašnja Ewanheli i Nawuki ū III časťkach	3.00	1.50
Ramanaŭ W. świaśc. Pieršyja matwity i paznańnie Chr. pr. wiery	0.25	0.15
Аляхновіч Ф. Беларускі театр	1.20	0.75
Казячы Г. Неба і зоры.	0.40	0.25
Краскоўскі А. Др. Аб чалавечым целе	1.90	1.45
— Biełaruskija lekarškija ziołki	0.30	0.15
Лункевіч В. Закон жыцця сярод жывёлаў і раслін.	0.85	0.50
Пачопка Я. Гароднітва, як гаспадарыць каб мець добрае варыва	0.75	0.60
— Пчолы і як іх вадзіць у рамовых вульях	2.25	1.70
Swajak K. Alkohol	0.15	0.10
Hałubianka-Bučynskaja M. Alkohol i barońba z im	0.30	0.15
Родзевіч Л. Сцэнічныя творы: Зьянтэжаны Саўка і інш.	0.60	0.35
Bylina I. Wybary staršyni	0.40	0.20
Сцэнічныя творы для дзіцячага тэатру	0.50	0.30
С. К. Янка Канцавы. Драма ў 5 дзеях	0.50	0.30
Аляхновіч Ф. Птушка і часьця	0.50	0.30
— Заручыны Паўлінкі.	0.40	0.25
— Дрыгва. Драматычны эсэз.	1.50	0.75
Стэновіч А. Дзе чутны мовы нашай гукі (ноты)	0.60	0.40
Беларускі сьпеўнік бяз нот	0.50	0.25
Друдкі-Падбарскі. Байкі (па Крылову)	0.40	0.25
Андэрсэн. Казкі	1.45	0.75
Грынэвіч А. Навука сьпеву	1.50	1.00
Swiaty Jozafat Kuncewič	0.25	0.15
Зборнік Беларускіх Ведамасцяў	0.20	0.10
Беларускі календар Народны на 1927 г.	1.25	0.90
Biełaruski kalendar „Krynica“ na 1927 h.	0.75	0.55
— адрывны календар	1.30	
„Biełarus“ hadawik za 1913 h.	7.00	3.50
„ „ „ 1914 h.	7.00	3.50
„ „ „ 1922 h.	2.50	1.25
„ „ „ 1923 h.	3.50	1.75
„ „ „ 1924 h.	7.00	3.50
„ „ „ 1924 h.	7.00	3.50